

Resultaten meetcampagne luchtkwaliteit in Gent bekend

Na een oproep van de Stad Gent stelden vijftig Gentenaars hun gevel ter beschikking om de invloed van het verkeer op de Gentse luchtkwaliteit te onderzoeken. Om een beter zicht te krijgen op de Gentse luchtkwaliteit maten de Stad Gent en de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) er een half jaar lang de concentratie stikstofdioxide (NO₂) in de lucht. Stikstofdioxide is een schadelijk gas uit verbrandingsmotoren dat de luchtwegen kan prikkelen. Het is een goede 'tracer' voor verkeersvervuiling en is relatief eenvoudig meetbaar. De meetcampagne toont aan dat de verkeersdruk, mate van filevorming en straatopbouw samen bepalen of de Europese jaarlijkse grenswaarde gehaald wordt. Op 42 van de 50 meetplaatsen bleef de concentratie onder die grenswaarde. Op 8 plaatsen waren er overschrijdingen.

Verfijnen zicht op luchtkwaliteit in Gent

Vaak wordt bij luchtvervuiling meteen gedacht aan fijn stof, een verzamelnaam voor kleine deeltjes die in de lucht zweven. Naast fijn stof zijn er ook andere schadelijke stoffen die de lucht vervuilen en gezondheidseffecten kunnen veroorzaken. De luchtkwaliteit in Gent wordt continu gemeten door 5 referentiestations van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM).

'Sinds 2012 worden de Europese normen voor fijn stof en NO₂ op de vaste meetpunten van de VMM niet overschreden. Maar als Stad wilden we meer garanties dat de normen overal in de stad worden gerespecteerd. Daarom voerden Stad Gent en VMM gedurende 6 maanden een meetcampagne uit waarbij lokale verschillen in de Gentse straten beter in kaart worden gebracht, rekening houdend met straatconfiguratie en verkeersdrukke. Dankzij de steun van onze burgers konden we op 50 plaatsen bijkomende metingen doen.'

— **Tine Heyse, schepen van Milieu, Klimaat en Energie**

In april 2016 lanceerde de Stad Gent een oproep aan alle Gentenaars om hun gevel, balkon of tuin ter beschikking te stellen voor deze meetcampagne. Maar liefst 348 Gentenaars stelden zich kandidaat. Uit deze inzendingen selecteerde Stad Gent in samenspraak met VMM 50 locaties die het best voldeden aan enkele wetenschappelijke criteria; zoals een goede spreiding van de meetpunten over het grondgebied van Gent en een variatie in verkeersdrukke en straatconfiguratie.

Stikstofdioxide is goede indicator

Stikstofdioxide (NO₂) is een stof die relatief makkelijk kan worden gemeten. Als de concentratie stikstofdioxide hoog is, dan is de concentratie van andere uitstoot van verkeer vaak ook hoog. Het is een goede indicator om de invloed van verkeer op de luchtkwaliteit te bepalen.

De Stad Gent en de VMM maten daarom op 50 locaties een half jaar lang de concentratie stikstofdioxide (NO₂) in de lucht. Stikstofdioxide is een schadelijk gas uit verbrandingsmotoren dat slecht ruikt en de luchtwegen kan prikkelen. Vooral dieselveertuigen stoten veel NO₂ uit. Stikstofdioxide is - naast fijn stof en roet - één van de luchtvervuilende stoffen in een stad. Verkeer is de grootste bron van stikstofdioxide in de stad. In de Gentse agglomeratie wordt 80% van de NO₂-uitstoot door wegverkeer veroorzaakt. Maar liefst 96% komt van dieselwagens en -vrachtwagens, 4% van benzinewagens.

De Europese Unie legt op dat de gemiddelde concentratie NO₂ in de omgevingslucht per jaar niet hoger mag zijn dan 40 microgram per kubieke meter. De Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) adviseert eenzelfde jaargemiddelde grenswaarde. Om de resultaten van de meetcampagne te kunnen toetsen aan de Europese grenswaarde berekende de VMM een indicatieve jaargemiddelde NO₂-concentratie per meetplaats.

Verband met verkeersintensiteit, straatopbouw en filevorming

De jaarlijkse gemiddelde NO₂-concentraties variëren van 21 µg/m³ in Mariakerke tot 68 µg/m³ de Sint-Jacobsnieuwstraat. De meetcampagne toont een duidelijk verband aan tussen het indicatieve jaargemiddelde voor NO₂ enerzijds en de verkeersintensiteit, filevorming en straatopbouw anderzijds.

Vervuiling blijft langer hangen in smalle straten met aaneengesloten bebouwing zoals hoge rijwoningen. Daardoor is de NO₂-concentratie in drukke streetcanyons ongeveer een derde hoger dan bij een open straatbeeld. Gesloten gebouwenrijen schermen de achterliggende tuinen wel goed af van het verkeer, waardoor de NO₂-concentratie er een stuk lager ligt dan aan de straatkant. Het afschermende effect is een stuk kleiner bij de halfopen bebouwing en quasi onbestaand bij de open bebouwing.

Op plaatsen waar vaak filevorming is, is het indicatieve jaargemiddelde hoger dan op locaties met doorgaans vlot verkeer. Stilstaand verkeer zorgt voor een lokaal verhoogde NO₂-uitstoot. Aan de hand van een puntensysteem op www.stad.gent/meetdelucht kunnen de Gentenaars zelf inschatten hoe hun straat scoort.

Variatie in de meetpunten

In rustigere straten in deelgemeenten als Wondelgem, Mariakerke en Sint-Amandsberg werden de laagste NO₂-concentraties gemeten. Ook de meetpunten in Oostakker en Sint-Kruis-Winkel scoren goed, ondanks de haven. Voor drukkere straten bepaalt de verkeersdruk, mate van filevorming en de straatopbouw of de concentratie onder de Europese jaarlijkse grenswaarde blijft. Op 42 van de 50 meetplaatsen was dat het geval. De hoogste concentratie NO₂ werd gemeten in de Sint-Jacobsnieuwstraat. Ook het indicatieve jaargemiddelde voor NO₂ op de meetplaatsen in de Begijnhoflaan, Steendam, Emilius Seghersplein, New - Orleansstraat, Antwerpsesteenweg, Land van Waaslaan en Dok Zuid lagen boven de Europese grenswaarde.

Aanpak van de knelpunten

'Uiteraard is het nu de opdracht om overal een behoorlijke luchtkwaliteit te garanderen. Dat betekent dat we in de eerste plaats moeten verder inzetten op minder autoverkeer in het algemeen, en op minder dieselauto's in het bijzonder. Een taak voor de stad, andere overheden én burgers. Hierbij moet er specifieke aandacht komen voor de zogenaamde streetcanyons.'

— Tine Heyse, schepen van Milieu, Klimaat en Energie

De verwachting is dat de invoering van het Circulatieplan zal leiden tot een afname van de jaargemiddelde concentraties op een aantal knelpunten

De meetresultaten in dit rapport doen hierover geen uitspraak. Om hierover wel een uitspraak te kunnen doen lopen aparte metingen in samenwerking met VMM op 20 locaties zowel binnen als op de R40. Deze metingen startten in juni 2016. De resultaten van de metingen over de impact van het Circulatieplan worden verwacht in het najaar van 2018.

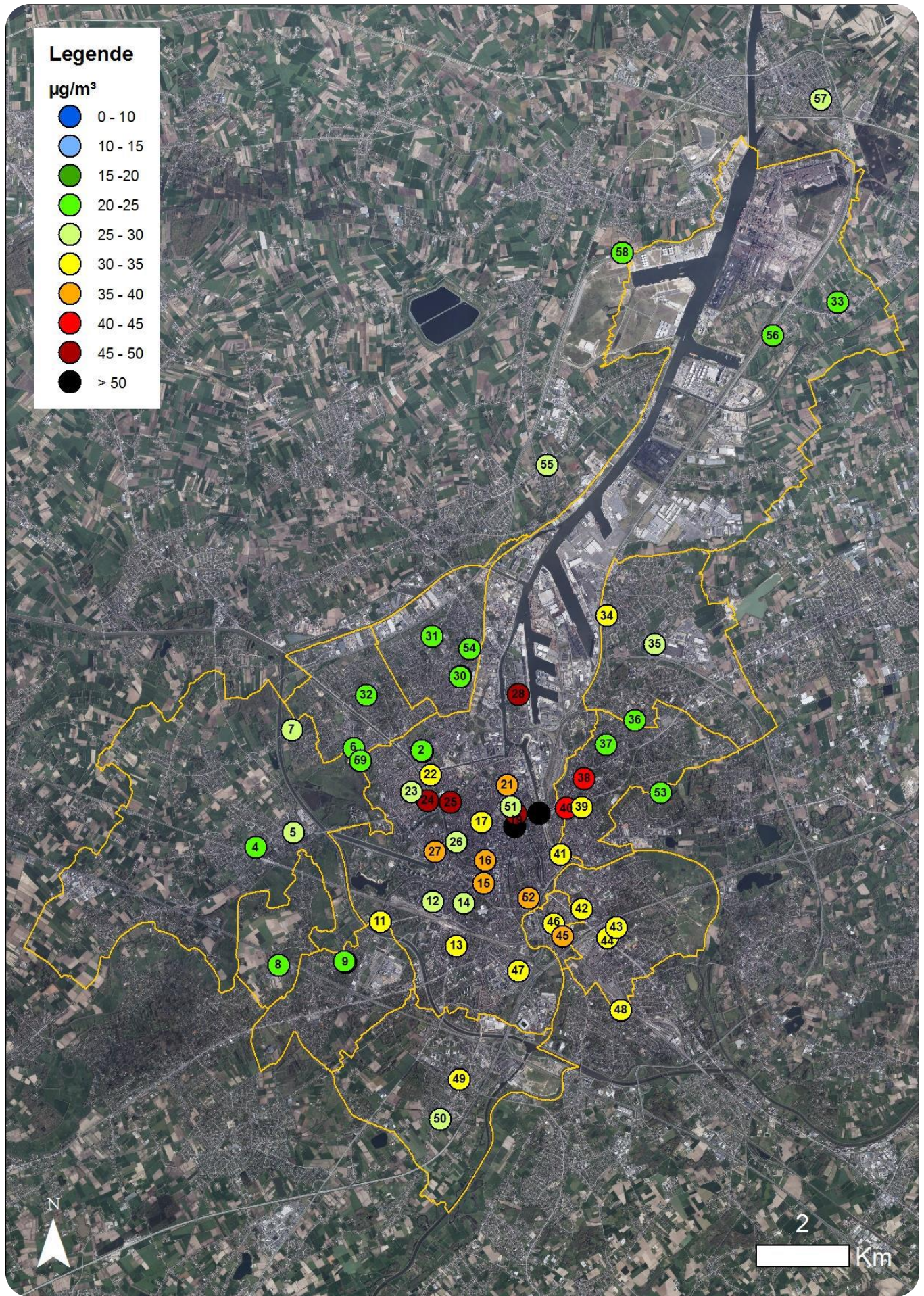
Resultaten (kaart en grafiek)

De indicatieve jaargemiddelde NO₂-concentraties in 2016 ($\mu\text{g} / \text{m}^3$) van de 50 meetplaatsen en 9 VMM-referentiestations op kaart.

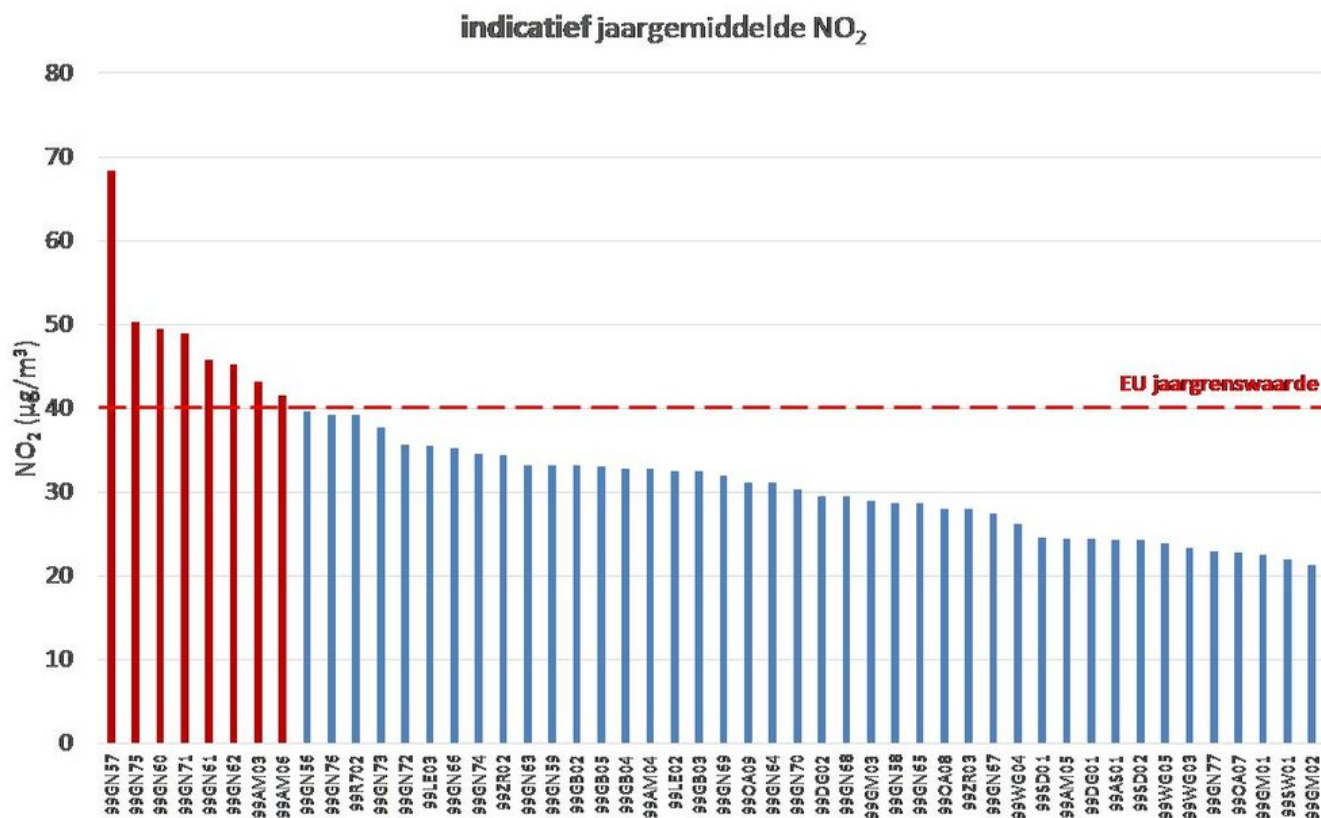
Legende

$\mu\text{g}/\text{m}^3$

- 0 - 10
- 10 - 15
- 15 - 20
- 20 - 25
- 25 - 30
- 30 - 35
- 35 - 40
- 40 - 45
- 45 - 50
- > 50

De indicatieve jaargemiddelde NO₂-concentraties in 2016 (µg / m³) van de 50 meetplaatsen.

Informatie

- Heijke Rombaut, Dienst Milieu & Klimaat, tel. 09 268 21 42, e-mail heijke.rombaut@stad.gent

Bevoegd

Mevrouw Tine Heyse

Schepen van Milieu, Klimaat, Energie en Noord-Zuid, stadhuis, Botermarkt 1, 9000 Gent, tel. 09 266 54 30
e-mail: schepen.heyse@stad.gent

OVER STAD GENT

Gent, de hoofdstad van Oost-Vlaanderen, biedt de zeldzame combinatie van de intimiteit van een compacte stad en de openheid van een metropool. Met meer dan 259.000 inwoners en 74.000 studenten is Gent de tweede grootste stad van Vlaanderen en de grootste studentenstad. Veelzijdig, historisch en eigentijds tegelijk. De Stad Gent stimuleert als lokale overheid zoveel mogelijk initiatief van haar burgers om zo te werken aan een open, solidaire, duurzame, wijze en kindvriendelijke stad. Samen bouwen we aan 'gent: zoveel stad'. Meer info via www.stad.gent.

Stad Gent
persruimte